

Ungdomsarbetslösheten går inte att pensionera bort!

Anders Forslund

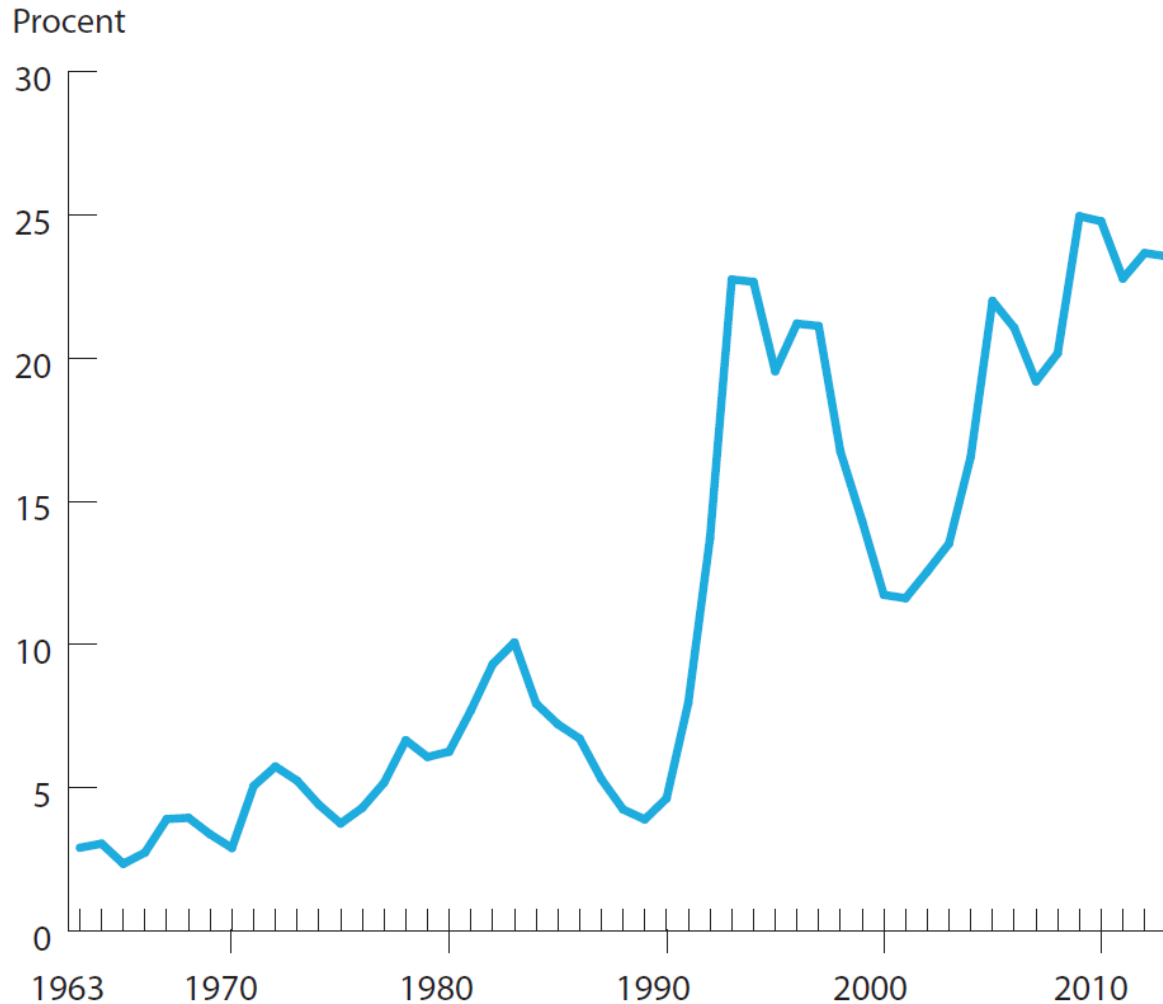
IFAU och Uppsala Universitet

SNS, 13 februari 2013

Inledning

- Hög ungdomsarbetslöshet
- Samtidigt diskussion om hur förmå äldre att arbeta något längre (höjd pensionsålder?)
- Motsättning?
 - Vanlig uppfattning att det vore bättre att lämna över jobben till de unga (exempelvis via pensionering)
 - Samtidigt närmast total enighet bland ekonomer om att det inte finns något tydligt samband mellan äldres arbetsutbud och ungdomars etableringsproblem
- Vad säger då forskningen om ungas arbetsmarknadsproblem (och lösningar)?
 - Pensionering?
 - Annan politik?

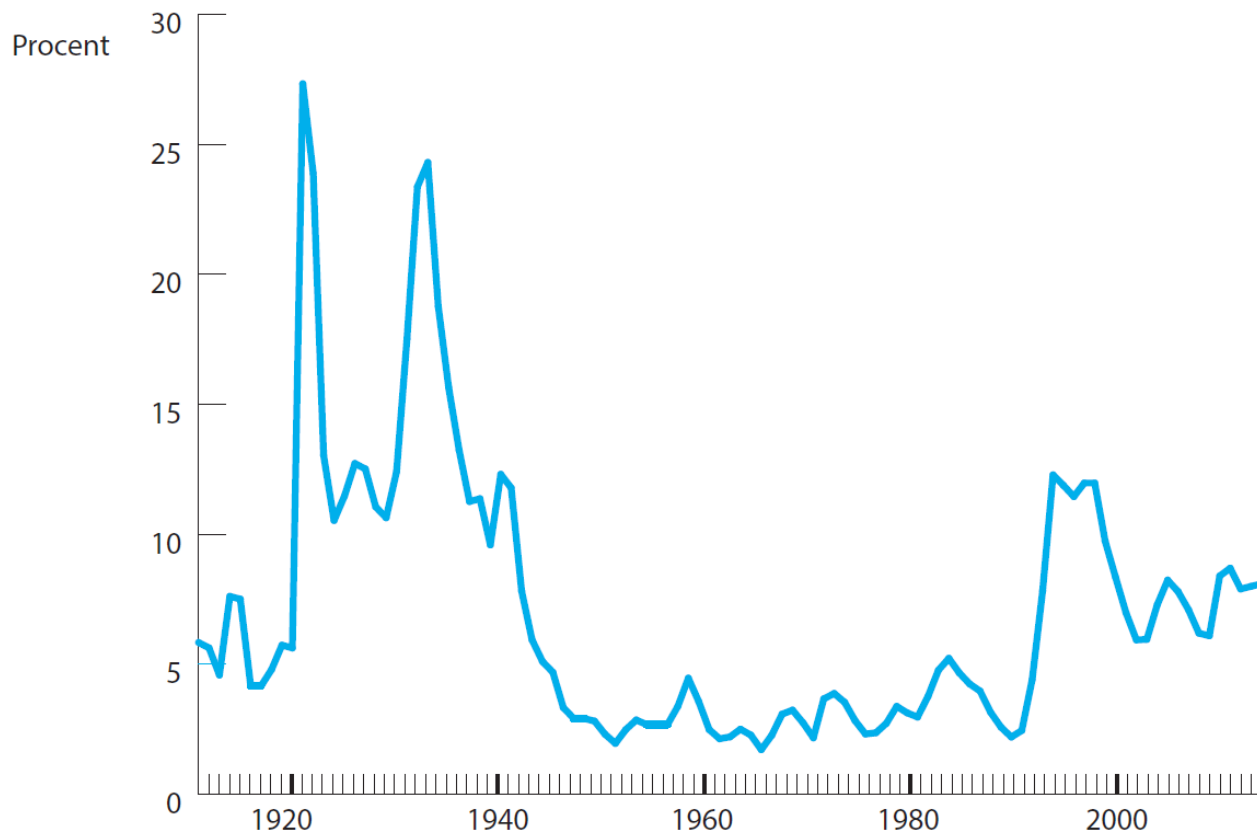
Ungdomsarbetslösheten är hög

Vad säger tillgänglig forskning om att ”pensionera bort” ungas problem?

- Svårt att ta fram direkt evidens om hur pensionsbeslut påverkar ungdomarnas möjligheter
- Därför diskuterar jag exempel som visar att *mängden jobb förändras om arbetskraftens storlek ändras*
- Då kommer ökade pensionsavgångar sannolikt inte att leda till bättre möjligheter för dem som saknar arbete, utan istället till att mängden utfört arbete minskar
- Jag ger också en kortfattad teoretisk bakgrund

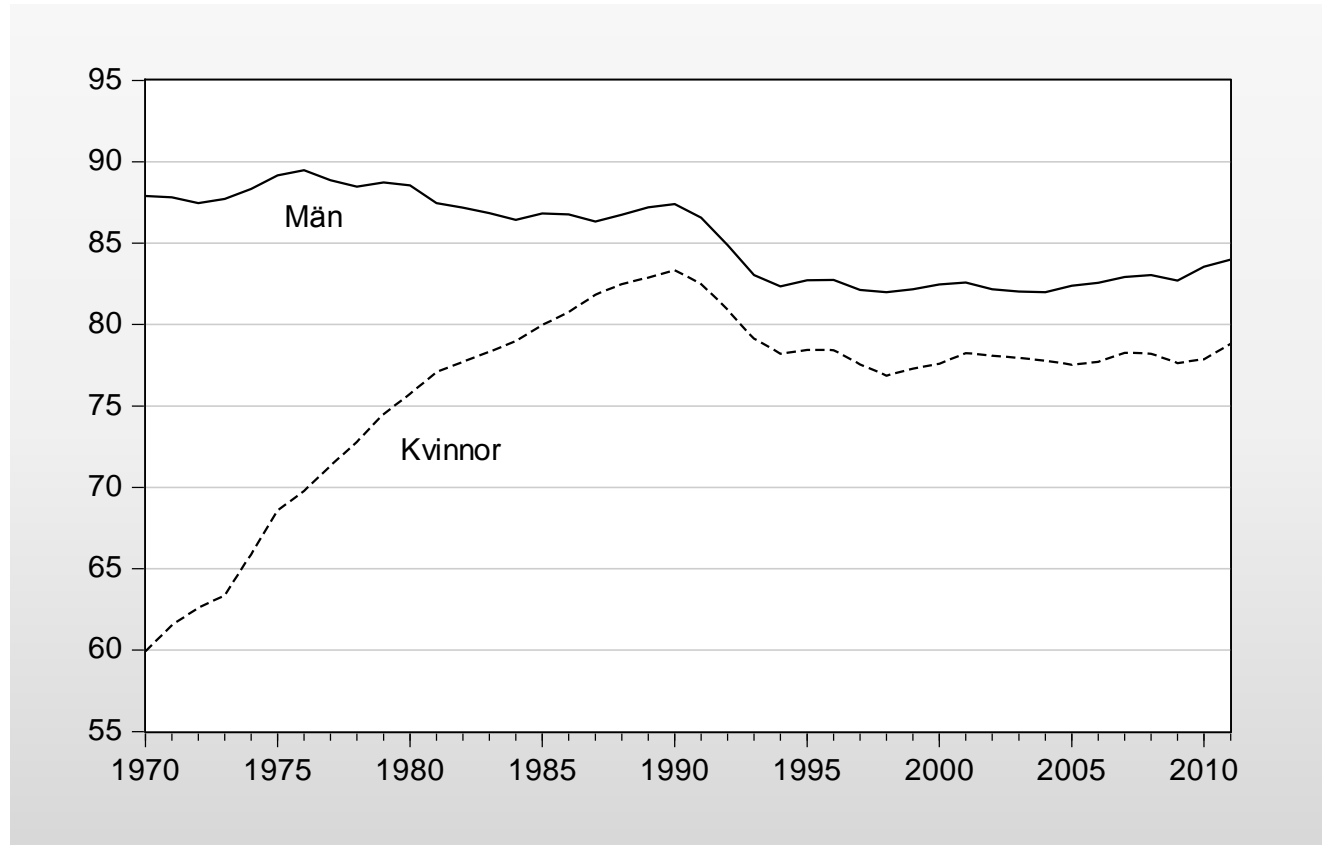
Arbetslösheten (i %) är orelaterad till arbetskraftens storlek

Sysselsättningen ökar med nästan exakt en procent om arbetskraften ökar med en procent

	Procentuell ökning av sysselsättningen när arbetskraften ökar med en procent		
Arbetskraft	1,099	1,006	1,001
<i>Standardfel</i>	(0,039)	(0,030)	(0,029)
Övrig befolkning*			-0,017
<i>Standardfel</i>			(0,049)
<i>Antal observationer</i>	1248	186	186
Länder	30 OECD-länder	Sverige, Norge, Finland och Danmark	

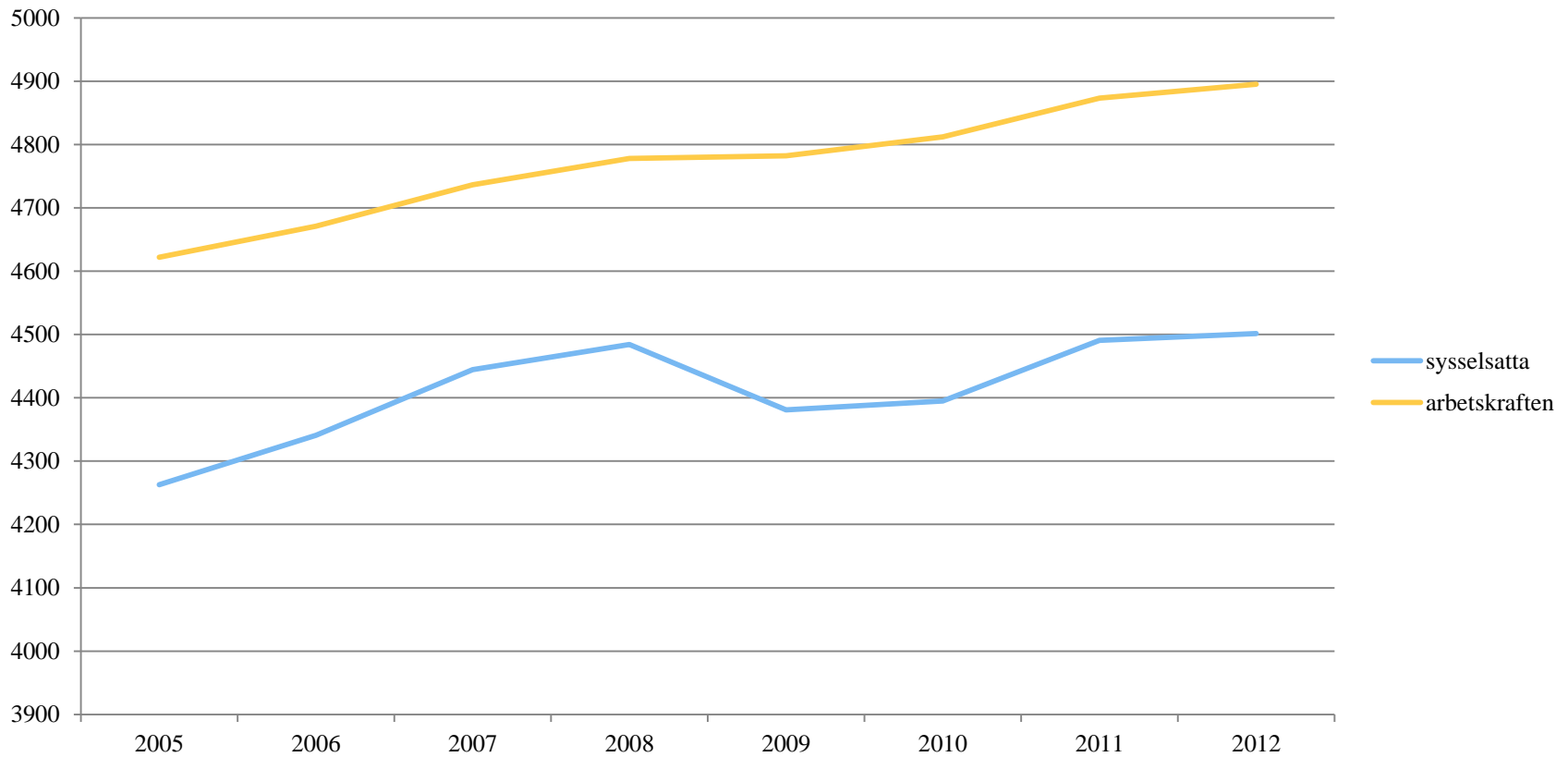
Kvinnornas inträde på arbetsmarknaden påverkade inte arbetslösheten i övriga grupper

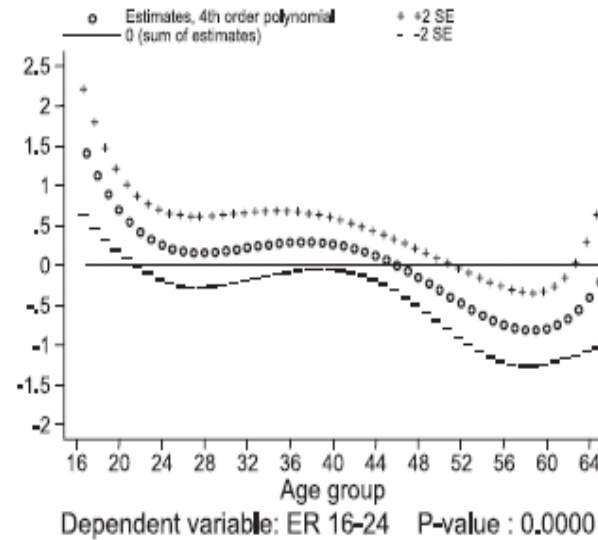
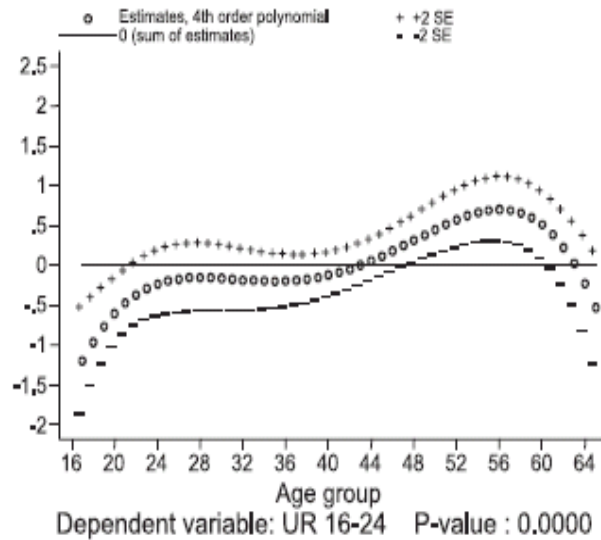
Inga påtagliga effekter av invandring på inföddas arbetsmarknadsutfall

- ”Mariel boat lift”; 7% ökning i Miami (Card, 1990)
- Invandring till Israel efter Sovjetunionens fall; 12 % ökning i Israel (Friedberg, 2001) fram till 1995
- Ett antal andra studier ger likartade slutsatser

Finanskrisen och sysselsättningen

Regionala befolkningsförändringar och de ungas arbetslöshetsituation

Varför bestäms sysselsättningen av arbetsutbudet?

- Tre olika typer av förklaringsmekanismer:
 1. fackföreningarnas roll
 2. företagens lönesättningsstrategier
 3. svårigheter för arbetsgivare (och arbetssökande) att på förhand bedöma hur lämplig en viss sökande är för ett visst arbete (s.k. sökfriktioner)
- Gemensam nämnare: arbetsgivare anställer så länge det lönar sig; det lönar sig mer att anställa om det finns ett större utbud av arbetskraft eftersom det då är möjligt att anställa utan att man behöver betala en högre lön

Sökfriktioner (vanligaste mekanismen i sentida forskning)

- Arbetsgivarnas vilja att skapa, utannonsera och rekrytera personal beror på deras förväntningar om hur lätt det är att hitta en lämplig person att anställa
- Eftersom
 - lättare att hitta lämplig person att anställa om fler personer i arbetskraften, dvs. fler som söker jobb
 - lönen en arbetsgivare behöver betala blir lägre om många söker arbete
- Lönsamt att skapa fler jobb; skapas fler arbetstillfällen om arbetskraften är större

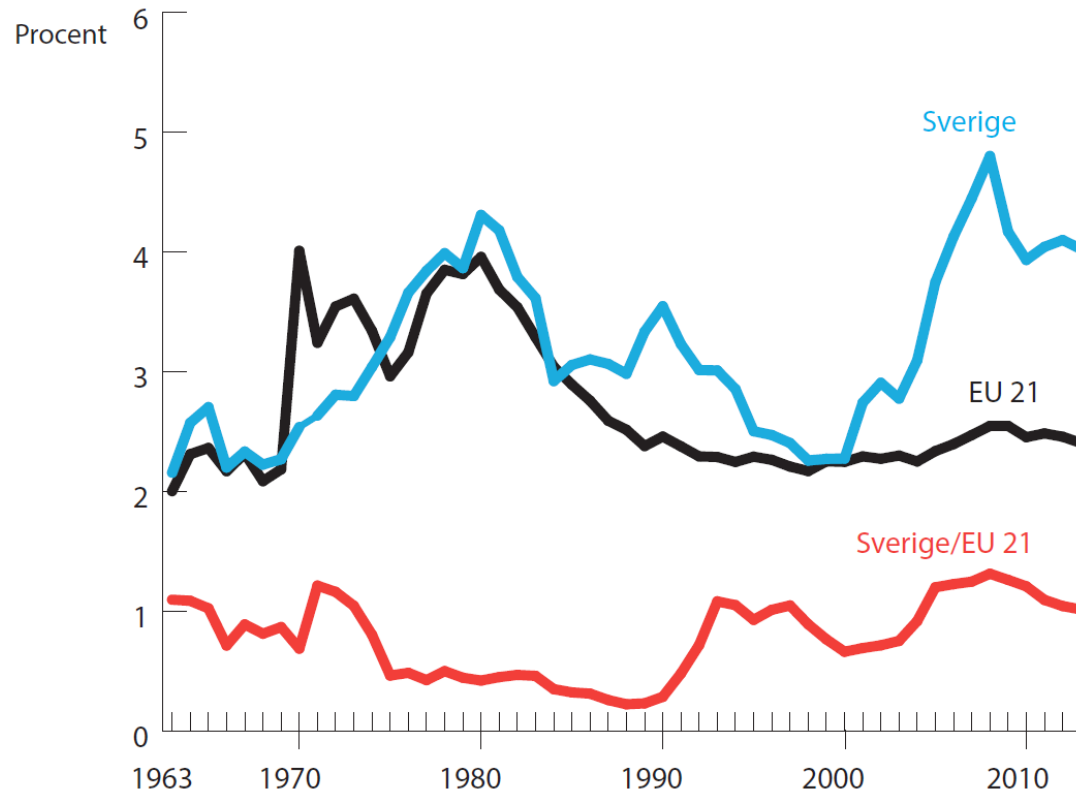
Pensionering och minskande arbetsutbud

- Minskat arbetsutbud gör det svårare att hitta rätt personal utan att höja lönerna vilket minskar lönsamheten för företagen att skapa jobb – argumentet symmetriskt
- Dessutom:
 - Äldre har rimligen mer arbetsplatspecifika färdigheter som är värdefulla när de mer allmänutbildade unga ska skolas in i ett jobb
 - Därför, vid pensionering, minskad efterfrågan på unga i förhållande till andra något äldre

Avslutande kommentarer om pensionering...

- Ökat antal pensionsavgångar löser inte problemen med en hög ungdomsarbetslöshet – varken empiriska exempel eller teori tyder på att en höjd pensionsålder skulle försvåra ungdomars möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden
- Den som eventuellt känner ett dåligt samvete gentemot den yngre generationen för att han/hon fortsätter arbeta, gör detta helt i onödan

Ungdomsarbetslösheten hög i jämförelse med...

Varför?

- Mät- och tolkningsproblem
 - Nya mätmetoder
 - Institutionella skillnader
- Anställningsskydd?
- Minimilöner?
- Teoretiska yrkesutbildningar utan arbetslivskontakter?

Vilka ungdomar?

- Inte alla!
- Unga utan fullständiga gymnasiebetyg överrepresenterade
- Inte problem att vara ung, utan att sakna adekvat utbildning!
- Lösningen därför inte pensionering eller brett inriktade insatser